

מאורות שלום

העלון השבועי שלך

❖ יוצא לאור ע"י בית המדרש אור שלום ❖ קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100 ❖ העורך בן צבי משה

info@ohrshalom.net הד"נ חברון – 18:52 מוצש"ק חברון – 18:50 /http://www.ohrshalom.net

דומגים הם לפי שיעון קיץ

נר ה' נשמת אדם העלון לעילוי נשמת

שושנה בת שלמה
שרגא חיים בן מאיר
שושנה בת עמוס
שרה בת פרנציק
יעקב בן יצחק
הלינה בת יוסף
רבקה בת יהודה
משה בן יחיאל
שרגא בן מרדכי
ברוך בן צבי
אספיר בן שעול
אריה בן ישעיהו
אריה בן ישעיהו
ברוניסלבה בן חיים
בוריס בן מנדל
אלברט בן יצחק
נמקי בן יוסף

ת.נ.צ.ב.ה

יש חדש

השיעור השבועי בפרשת
השבוע מתקיים בכל יום
חמישי בבית חב"ד בניני
400 בשעה 20:30 –
הציבור מוזמן

שיעור חדש
זוגיות ומשפחה בכל יום
שני בשעה 20:30
בבית חב"ד בניני 400

תרומות הקדשת העלון
ניתן לשלוח
לבית המדרש אור שלום
ת.ד. 88 קרית ארבע מיקוד
90100

ניתן להפקיד ישירות
בחשבון בנק הדואר מספר
200.33243

"כי-תהיין לאיש שתי נשים, האחת אהובה והאחת שנואה, וילדו לו בנים, האהובה והשנואה" אמר האדמו"ר בשם אביו רי"ח זיע"א, עניין וילדו לו בנים הם המעשים של האדם שנקראים "בנים" האהובה והשנואה, יש לו מצות ומעשים טובים שהם בני האהובה, ויש לו ר"ל עבירות שהם בני השנואה, והיה הבכור ל"שנואה" כי נמשך אחר עיניו ולבו ולא משים מחסום עבורם וכנגדם.

ורמז לשורש התאוות במילת "שנואה" ולא אמרה תורה "שנואה" בוא"ו אלא באות יו"ד, לרמז על חטאת נעורים, שהם בני השנואה, ועל כן אמרה תורה "והיה ביום" הוא ראש השנה יומא אריכתא, כי צירוף זה "והיה" הוא חודש תשרי, "הנחילו את בניו את אשר יהיה לו" בניו הם מעשיו שצריך להראות לקב"ה ביושבו בדין, בין מבני האהובה ובין מבני השנואה הכל בא לפניו, "לא יוכל לבכר את בן האהובה" הם המצוות מפני בני השנואה הם העבירות, כי אין מצוה מכבה עבירה, ועבירה מצוה אלא הכל עומדים לפניו כבני מרום.

והעצה מהקב"ה היא "כי את בן השנואה יכיר" היינו שיתוודה ויעשה תשובה לתת לו פי שניים, על ידי שיעשה תשובה מאהבה אז יש לו פי שניים, כי נעשה מעבירות מצוות, כי הוא ראשית אונו לו משפט הבכרה, שיעביר אותם ויבטל אותם על ידי עשיית תשובה.

והנה, יש לבאר מדוע אמרה תורה מילת "פני בן השנואה" והיה די באמירת "על בן השנואה"?

אלא לבאר זאת על פי הידוע כי בכל מצוה או ח"ו בהיפך נברא סניגור או חלילה קטגור, ויש לו למלאך זה פנים, כי על ידי העבירות נותנים כוח למקטרגים, ואז לא מועיל לו מעשיו הטובים אלא אם הם יותר ממחצה.

ובאשר עושה האדם חטא בנפשו ולא מכיר את מעשיו היפך הטוב, ולא מתוודה עליהם ושב מהם, הרי פני המקטרג נעשים עזים יותר ונהיים עזי פנים, וכאשר מכיר בהם היינו בפנים המקטרגות וממתיקם על ידי תשובתו, הרי ממילא שבים הם אל הקדושה ומאירים לו אור תשובה עילאה, מבינה עילאה תשובה מעלייתא, והוא שרמז לנו הפסוק המתחיל בפרשה "כי תצא למלחמה" אם המלחמה על יצרן יהיה מצידיך ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שביו, הם הנציצות שנפלו לקליפה ותעלם לקדושה.

מאורות המידות – פרשת בן סורר ומורה

בפרשה זו מדובר על בן סורר ומורה בן שיצא לתרבות רעה וההורים מביאים אותו לבית הדין ומתארים לפני השופטים כיצד הוא מתנהג. בסופו של דבר הוא מקבל עונש מיתה "וכל העם ישמעו ויראו".

דין זה של "בן סורר ומורה" קשור בתנאים נדירים מיוחדים כמבואר בפרק "בן סורר ומורה" (מסכת סנהדרין) עד כדי כך שחכמינו ז"ל אומרים "בן סורר ומורה לא היה ולא יהיה" מכיוון שבלתי אפשרי שיתקיימו בו כל התנאים המיוחדים הדרושים ובשביל מה זה כתוב בתורה? - מסיימים חז"ל "דרוש וקבל שכר"?

אבל שוב זה קשה להבין, האם חסרות פרשיות בתורה שיש ללמוד ולדרוש? ועוד, האם לומדים תורה לשם קבלת שכר? אלא שרעיון עמוק טמון בדבריהם הקדושים. על ההורים להתעמק וללמוד יסודית את פרשת בן סורר ומורה, כדי להתבונן בתוצאות מעשה זה של ילד היוצא לתרבות רעה. בהרבה מקרים זה תלוי בהורים "המרחמים" על בנם בשנות הילדות כאשר לדעתם הוא צעיר למדי שיכנס תחת עול תורה ומצוות. "רחמנות" זו נוקמת אחר כך בילד עם ההורים הרואים פרי באושים של חינוכם המרושל ואינם יכולים כבר לתקן את המעוות, שכבר מאוחר.

כאשר לומדים בעיון פרשת בן סורר ומורה, היא פותחת עיניהם ולבם של ההורים לדעת כיצד להתנהג עם הבן. הורים המתמסרים לחינוך הטוב של בניהם, רואים ברכה בפרי מעשיהם. הם זורעים בדמעה בקשיים אין ספור, אך קוצרים ברינה את היבול הטוב. ידוע הפתגם העממי: בשטח חינוך הבנים, הרוצה חיים קלים - מרה באחריתו; המשקיע עמל ומאמץ - ימצא נחת בתכליתו. זוהי "השקעה" בטוחה בעסקת חיים רצינית, שהרווחים טובים ונצחיים, "בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות", והרי לזה מתפללים ומאחלים לעצמם ההורים, לזכות לבנים ההולכים בעקבות אבותיהם לתורה ולמעשים טובים.

"וכל ישראל ישמעו ויראו", והרי מוטב לשמוע ולראות לא את המעשה הנורא, אלא לשמוע, להתבונן ולהוציא לקח מהפרשה הזאת. "דרוש וקבל שכר", למד את הפרשה ודרוש את הרעיון היוצא ממנה, התעמק בו, וקבל שכר טוב, כי נחת יהודי מקורי אין לך טוב ממנו.

מאוצר הברכה

לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך – שצריך האדם להתגלגל כמה פעמים עד שישלים נפשו. ויברר הניצוצין השייכים לחלק נשמתו, ובזכות שמשיב אבידה ממציאין לו מן השמים שימצא אבידתו כמה ניצוצין שנאבדו בקליפה, הן ע"י עוונו או מענין הקדום שבירות הכלים, ובזכות השבת אבידה ימצא אבידתו גם כן. [עיין זוהר ואתחנן] ובאו האובדים בארץ אשור. ועיקר טעם אבידה הסתלקות הדעת שנתעלם ממנו הדבר ונאבד וע"י השבת אבידה בקיום העשה מחזיר הדעת לצדיק עליון, וזהו בקיום העשה, ובקיום לא תעשה מחזיר הדעת לכנס"י ומקרב הגאולה ... [אוצה"ח] דד

מאורות היכל הברכה

"ולך תהיה צדקה לפני ה' אלהיך" – וכל זה בתנאי שיהיה בו מדת צדקה, שאם אין בו מדה זאת גם הש"י לא יעשה עמו צדקה, אף שיהיה בו מצות אחרות, כי אין עבירה מכבה צדקה כמו שאין מכבה תורה, כי אם נותן צדקה תרד נשמתו להעלות מן הרפ"ח, אבל אם לא יהיה בו צדקה, אפשר שלא יעלה אלא יתאחז בו הרע וישאר אף הוא שם. אבל למי שיש בו צדקה קרנו האור שלו תרומ, שיתעלה למעלה עם האור לפני הש"י, וזהו "ולך תהיה צדקה" אם יהיה לך מדת הצדקה אזי אני מבטיח לך "לפני ה' אלהיך" שתתעלה מעלה מעלה, אמן כן יהי רצון. [ה"ה קנ"א]

החידה השבועית

- א. האם כל המתחייבים בדין לוקים?
- ב. האם מותר לחרוש או לקחת משא על שני מיני בהמות וחיות יחדיו כשהם לא שור וחמור?
- ג. "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה". מה הפירוש "סורר", "מורה"?
- ד. מהיכן לומדים שמי שמחטיא את האדם יותר גרוע ממי שהורגו?

נאמר בפרשתנו: "כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ד' אלוקיך בידך". ודקדקו המפרשים (עי' כלי יקר) שבפרשת שופטים כתוב "כי תצא למלחמה על אויבך" (בלא יר"ד) בלשון יחיד, ולמה כתוב כאן "אויבך" בלשון רבים, ועוד דקדקו דמאחר דכתוב "אויבך" בלשון רבים, למה נאמר אחריו, "ונתנו", בלשון יחיד.

ואמר הרה"ק מבאבוב זצוק"ל שכבר נודע מה שכתוב בזהר חדש, שפרשה זו מדברת על מלחמת היצר, אויב הפנימי. והנה היצר הרע כשבא לפתות את האדם לעבור את פי ד', מתלבש בכמה לבושים, לפעמים בא בדמות שונא, ולפעמים בא בדמות אוהב, וכדברי הגה"ק הרבי מלובלין ז"ע על הפסוק "הצילני נא מיד אחי מיד עשו" - שהכוונה על היצה"ר שמראה את עצמו כאחד הדורש שלומו וצדקתו, ובאמת הוא, "מיד עשו" - החפץ ברשתתו, עכדה"ק.

והנה עיקר תחבולת היצר הרע בזה, הוא כל זמן שאין האדם מכיר את צביעותו של היצה"ר הבא בדמות אוהב, שאז עלול הוא להתפתות ממנו, אמנם מיד כשמרגיש האדם, כי היצה"ר הוא העומד לפניו, שוב לא קשה כל כך להינצל ממנו, וזה שאומר הפסוק: כי תצא למלחמה על אויבך (בלשון רבים), פירושו אם ידוע תדע שמלחמת היצה"ר היא מלחמת יחיד נגד רבים, מחמת שהיצה"ר בא אל האדם בכמה גוונים, אז ונתנו ד' אלוקיך בידך, כלומר, בקלות תוכל להכניעו, מאחר שמכיר אתה בתחבולותיו.

מעשה רבותינו מקאמאראנא

רבי אלכסנדר סענדר מקאמאראנא זצוק"ל

ויכוחיו עם גדולי הדור –

בראשית שנת תקע"ו דהיינו בשנה החמישית לרבנותו שם התלקחה מחלוקת עזה בגלל השוחט שהיה מחמיר מאוד בבדיקת הריאה, הטבחים רצו להעביר את השוחט המחמיר, והביאו באמצע הלילה שוחט אחר מעיר אחרת שבאותו המחוז.

רבנו עמד בכל תקפו לימינו של השוחט הקבוע, כשבא אליו השוחט השני להראות לו את סכינו, סירב רבנו לבדוק את הסכין, ואמר לו שאסור לו לשחוט בתוך העיר הזו, כל זמן שלא העבירו את השוחט הראשון על פי דין תורה, ואם יש להם לקצבים איזו טענה כלפי השוחט דמתא ימתינו עד הבוקר, שאז יתאסף הבית דין ויעיינו בדינו.

אולם השוחט החדש לא שם לב לאזהרתו, והלך ושחט בו בלילה, ובבוקר כשנודע לרבנו ציוה מיד להכריז בעיר, שהבשר אסור. ידידיו שתמכו בשוחט החדש הביאו את כל הענין לפי הרב "ישועות יעקב" אב"ד של לבוב והתיר את הבשר.

רבנו כתב אל ה"ישועות יעקב" תשובה ארוכה שבה הוא מברר להלכה מאיזה טעם אסר את הבשר, והצריך הגעלה לכלים. שוב השיב לו הגאון מלבוב שעיקר האיסור אינו על השחיטה אלא על השוחט. רבנו ענה על תשובה זו בזה הלשון: דברים אלו הרעימו את לבבי עד למאוד ואיך אינני חשוב בעיני אדוני להודיעני על כל פנים מאיזה פעם לא רצה לפסוק כאותו תשובה, וכתב בפשטות להתיר הבשר שאסרתי ולא לכבודי ולא לכבוד בית אבא עשיתי זאת, רק לכבוד ה' ועל זה יעיד עלי אדון כל [עכ"ל]

ר' שמעון אמר הנפש, שהיא מן שפע היסוד העליון, כשהיא חוטאת, שולטת עליה אש של מעלה. שהיא מין במינו. ובגוף שולטת אש של מטה. ושלוש על כל ישראל.

ומי שאומר, שמי שהולך מהעולם הזה בלי בנים, הוא בא פעם אחרת לעולם. הוא אומר אמת. ועוד, אלו הרשעים, שאחר פטירתם מן העולם, הם משוטטים באויר, עד שנשלם עונשם, ואחר כך נכנסים פעם שניה בגוף, בעולם הזה, כדי לזכך אותו, ואם יצדק, שוב אינו נכנס פעם אחרת לגוף, ואם לא יצדק, נכנס פעם שלישית. שנאמר "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר". ואם, חס ושלום, לא יצדק באלו ג' פעמים, שוב אין לו תקנה. וזהו "הכרת תכרת הנפש" וגו'. וע"כ צריך האדם להזהר בנפשו. אולי יבא פעם אחרת לעולם.

ויש לנו ראייה, מנדב ואביהו, כמו שכתבנו, שמתו משום שהיו חצאי הגוף, מחמת שלא נשאו נשים. כי איש ואשתו הם ב' חצאי הגוף הנעשים אחד. ועוד יש לנו סמך מעניין "יבמה יבא עליה". שהוא משום שלא נשרש זרעו, ולא יוצרך לבא לגוף פעם אחרת. ועוד למדנו, מאונן, שאמר בו הכתוב, "לבלתי נתן זרע לאחיו". דהיינו זרע שאחיו יתגלגל בו. הרי שהמת בלא בנים, מתגלגל פעם שנית בן המיבם.

ועוד ראייה. שכתוב, "יולד בן לנעמי". שואל, וכי לנעמי יולד, והלא רות ילדתו. אלא שהוא ללמד, שעובד בן רות הזה הוא היה מחלון שנתגלגל בו, שמת בלא בנים. הרי שהמת בלא בנים מתגלגל פעם אחרת. ומשום זה תראה, אדם צדיק ורע לו. כי אולי כבר היה פעם אחרת בעולם, ולא היה צדיק כל כך, ומת בענין זה. דהיינו שלא עשה תשובה. ולכן עתה כשבא לעולם גורעים ממנו חטאו, וזה הוא צדיק ורע לו. וכמו כן רשע וטוב לו. כי אולי היה פעם אחרת בעולם, ומת בלא בנים, והיה צדיק שאינו גמור, ועתה משלמים לו מזכויותיו בעולם הזה. וזה הוא, "כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בסו ורשעים יכשלו בסו". וזה שאמרנו, "כי ישבו אחים יחדיו". ר' יצחק אמר, כי ישבו אחים, פירשו, שיכירו בלבם שהם אחים כש"א "וישב ה' מלך לעולם". שוישב פירשו, במה שמכירים שהוא מלך על כל. ומת אחד מהם ובן אין לו: אבל אם היו לו בנים אינו צריך ליבום. רבי תנחום אמר ר' יוסי, "יבמה יבא עליה", למה צריך. הוא כדי שלא למעט מדמיון הכולל כל הדמיונות. שה"ס המלכות, שעליה נאמר. "וביד נביאים אדמה". שממנה נמשכות הנשמות והמת בלא בנים, ממעט התפשטות הנשמות לעולם מן המלכות, ונמצא ממעט אותה.

מאורות הסיפור החסידי –

פעם בא לפני הגאון רבי יואל מטייטלבוים זצ"ל האדמו"ר מסאטמר, רב של קהילת "שומרי שבת" שבעיר קליוולאנד הרב הגאון רבי עמרם בלום זצ"ל, והתאונן לפניו במרירות לבו, שבבית הכנסת שלו נמצאים כמה עזי פנים, אנשים ריקים ופוחזים, יושבי קרנות ועמי הארצות, אשר התארגנו נגדו ושופכים את דמו, מבזים אותו ומלביינים פניו ברבים, ויש לו מזה עלבון גדול.

השיאו האדמו"ר לפרק שישי במסכת אבות, ושם נאמר: רבי מאיר אומר: כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה, ולא עוד שכל העולם כולו כדאי הוא לו וכו', ונהנין ממנו עצה ותושיה, ונותנת לו מלכות וממשלה, ומגלים לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק.

המשיך האדמו"ר ואמר לרבי עמרם: התבונן נא בדברי רבי מאיר, עד היכן זוכה האיש הלומד תורה לשמה, עד שכל העולם נהנין ממנו עצה ותושיה, זאת אומרת שנהנים ממנו בדברי תורה, ובתפילה ובברכה, וכל העולם ממנו הוא ניזון, וגם מלכות וגם ממשלה יש לו וכו'. אבל, מה נאמר בסוף דברי רבי מאיר? מהי המעלה העליונה והגבוהה ביותר שזוכה אותו אדם הלומד תורה לשמה? איזה שכר סופי מבטיח רבי מאיר ללומדי תורה לשמה, אחרי שכבר השיג מלכות וממשלה?

"מוחל על עלבונו" - זהו הישג ההישגים של כל אדם הלומד תורה לשמה, זהו השיא! במילים אלה מסיים התנא רבי מאיר את הברייתא שלו "ומוחל על עלבונו"!

זאת אומרת - מסיים האדמו"ר זצ"ל - כי אחרי ככלות הכל, אחרי שכבר הגיע האדם להישגים נפלאים כאלה להיות מעין המתגבר ולזכות למלכות וממשלה, ושכל העולם הולכים לאורו ומקבלים ממנו עצה ותושיה, הוראה והנהגה. ובכל זאת הרי אדם מאושר כזה, צריך להיות מוכן לקבל ביזיונות ועלבונות. הוא רק מבטיח לכל אדם הלומד תורה לשמה ושכבר זכה למלכות, שיהיה מוחל על עלבונו.

נמצינו למדים כי למרות כל המעלות שזכה להן זה הלומד לשמה, עשוי הוא להגיע לעלבונות, ועלול הוא שיהיו לו מתנגדים שיגרמו לו בושה על אף גדלו ותפארתו.

למדנו כי גם הגדול בענקים, אשר העולם כל כך נהנה ממנו, עלול אף הוא לספוג עלבונות מבני אדם, אלא שהברייתא דרבי מאיר תובעת ממנו, שיהא הוא מוחל על עלבונו. ואולי זה הפשט אשר בסוף הברייתא "ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים", כלומר: מדה זו למחול על עלבונות, מרומם את האדם יותר מכל המעשים.